

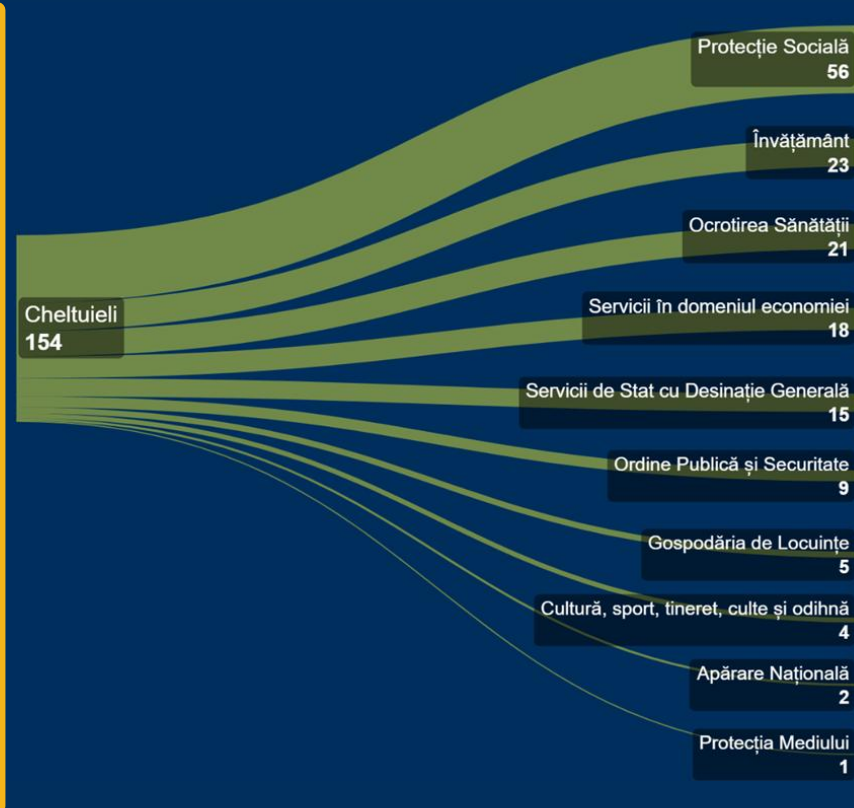
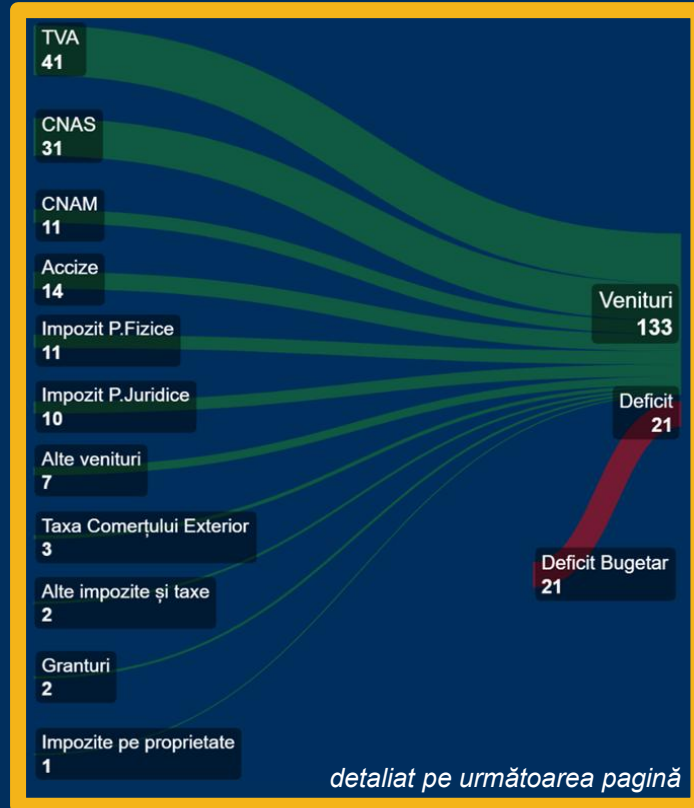
MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

Politică fiscală 2027

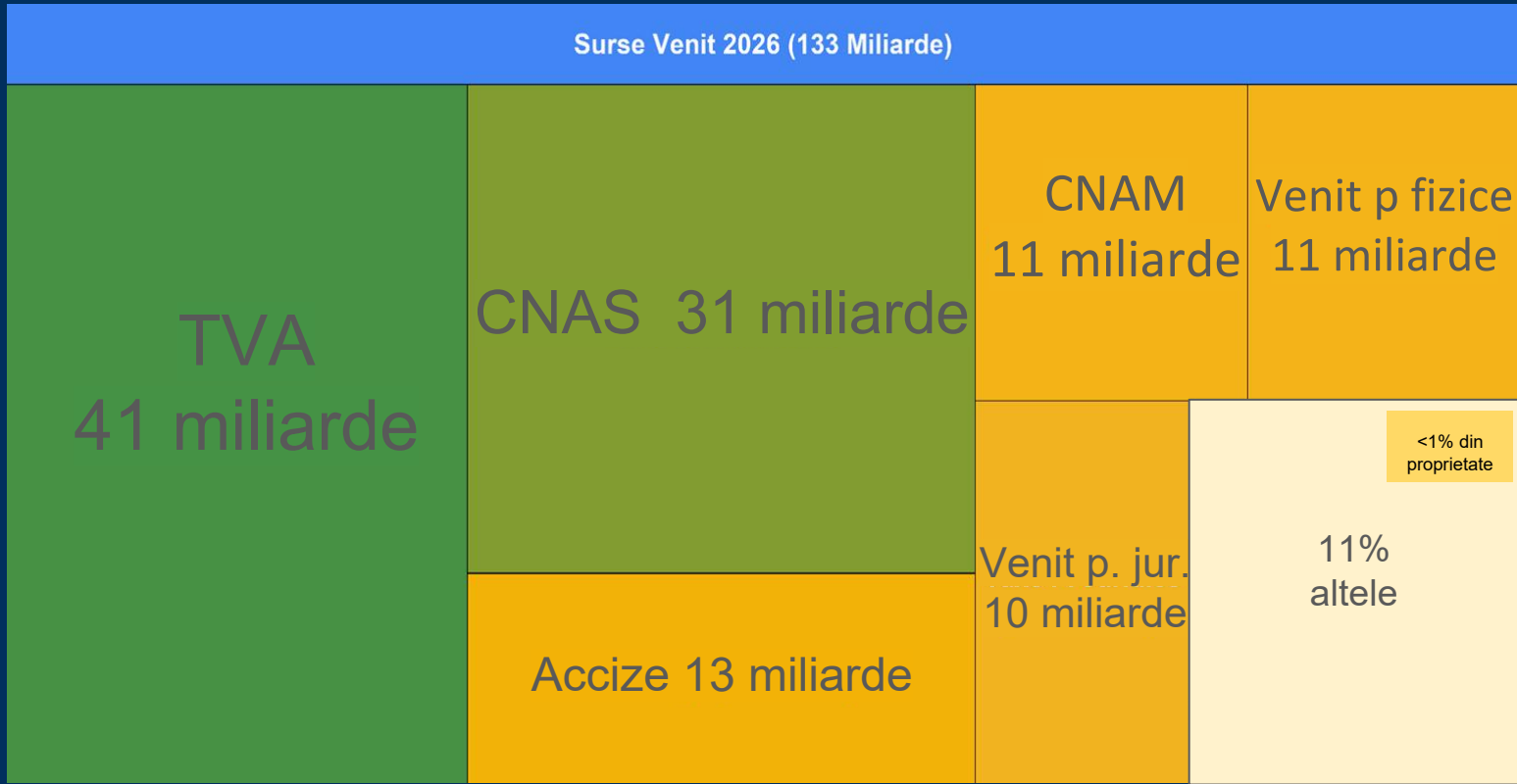
Moldova lucrează. Moldova investește.

1. Context
2. Viziune
3. Măsuri

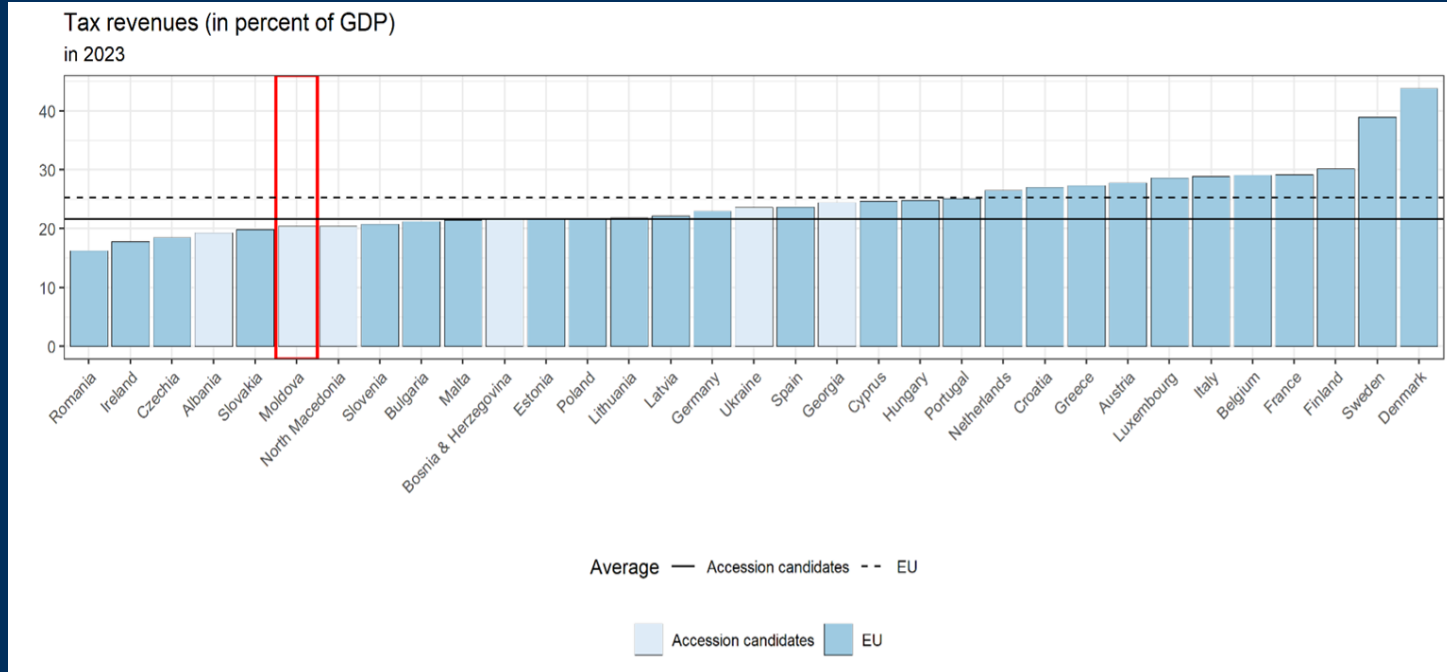
Deficitul este aproape 14% din cheltuielile BPN

90% din venituri sunt din 6 taxe și contribuții

Taxele raportate la PIB sunt mult sub referințe

Sistemul este **complex, excesiv și inechitabil**

- 15+ regimuri fiscale diferite
- Multiple ajutoare incompatibile
- Reglementări excesive și interpretabile

19.	orașul Florești	84000
20.	orașul Ghindești	25000
21.	orașul Mărculești	24000
22.	orașul Glodeni	40000
23.	orașul Hincești	145000
24.	orașul Ialoveni	185000
25.	orașul Leova	35000
26.	orașul Iargara	14000

(4) - **abrogat.**

(5) - **abrogat.**

Articolul 69¹³.

- 8% – la producția din zootehnie în formă naturală, masă vie, fitotehnie și horticultură în formă naturală, produsă, importată și/sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova, de la pozițiile tarifare: 010221, 010231000, 010290200, 010310000, 010410100, 010420100, exclusiv 0105 – pui vii de reproducție, 060210, 060220, 0701, 07020000, 0703, 0704, 0705, 0706, 070700, 0708, 070920000, 070930000, 070940000, 070951000, 070953000, 070952000, 070960, 070970000, 070993100, 070999100, 070999400, 070999500, 070999600, exclusiv 070999900 – măr și pătrunjel, 0713, 071420100, 080231000, 080610, 080711000, 080719000, 080810, 080830, 080840000, 0809, 08101000, 081020, 081030, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1201, 1205, 120600, 1209, exclusiv 121291800 – sfeclă de zahăr proaspătă sau refrigerată, 121300000, 1214;

Regim	Cote	Nr. entități
General	12+6%	40 612
IMM non TVA	4+6%	35 355
Întreprindere individuală	12% +CNAS+CNAM	21 856
Patenta	20-200 lei +CNAS+CNAM	17 264
Gospodărie Țărănească	7% +CNAS+CNAM	12 574
Activitate independentă	1% +CNAS+CNAM	6 313
Activități profesionale	12% +CNAS+CNAM	3 959
IT	7+6%	2 887
Freelance	15% (incl. 8p.p. CNAS)	1 473
ZEL	0/6/9/12+6%	581
Achiziții fito/horti	6% +CNAS+CNAM	485
Altele	...	...

Abordarea actuală limitează competitivitatea

- **Stoc TVA** de peste 10 miliarde lei, restituiri limitate
- **Taxe vamale pe inputuri și investiții**
- **Decalaj semnificativ** între diferite regimuri și cote
- **Abuzuri** la nivel de unele taxe **locale**
- Taxe multiple și **administrare complexă**

1. Context
2. Viziune
3. Măsuri

Obiectivul și pilonii reformei

Învățăm de la **top** ca să facem mai bine

2024 International Tax Competitiveness Index Rankings

	Overall Rank	Overall Score	Corporate Tax Rank	Individual Taxes Rank	Consumption Taxes Rank	Property Taxes Rank	Cross-Border Tax Rules Rank
Estonia	1st	100.0	2nd	2nd	18th	1st	9th
Latvia	2nd	92.2	1st	3rd	21st	5th	7th
New Zealand	3rd	84.2	30th	6th	2nd	8th	17th
Switzerland	4th	83.6	10th	8th	3rd	36th	1st
Lithuania	5th	79.5	3rd	10th	27th	7th	16th
Luxembourg	6th	78.8	22nd	23rd	6th	14th	5th
Hungary	7th	77.5	4th	5th	36th	23rd	3rd
Czech Republic	8th	77.3	8th	4th	32nd	6th	11th
Slovak Republic	9th	76.5	15th	1st	8th	2nd	26th
Israel	10th	76.4	11th	29th	29th	10th	10th
Turkey	11th	74.8	21st	7th	2nd	22nd	6th
Sweden	12th	73.2	6th	18th	9th	12th	12th
Australia	13th	72.5	32nd	15th	4th	33rd	33rd
Netherlands	14th	68.3	23rd	30th	21st	4th	4th
Austria	15th	67.9	19th	25th	14th	16th	15th
Germany	16th	66.8	31st	35th	13th	12th	8th
Canada	17th	66.7	26th	31st	8th	25th	19th
United States	18th	66.5	20th	17th	4th	28th	35th
Norway	19th	66.2	13th	28th	25th	15th	14th
Finland	20th	65.2	7th	27th	24th	19th	22nd
Costa Rica	21st	65.2	35th	32nd	7th	11th	28th
Slovenia	22nd	64.9	9th	12th	38th	24th	20th
Mexico	23rd	64.9	27th	19th	3rd	36th	36th
Korea	24th	63.0	25th	38th	32nd	30th	30th

	Overall Rank	Overall Score	Corporate Tax Rank	Individual Taxes Rank	Property Taxes Rank	Cross-Border Tax Rules Rank
Estonia	1st	100.0	2nd	2nd	1st	9th
Latvia	2nd	92.2	1st	3rd	5th	7th
New Zealand	3rd	84.2	30th	6th	8th	17th
Switzerland	4th	83.6	10th	8th	36th	1st
Lithuania	5th	79.5	3rd	10th	7th	16th
Luxembourg	6th	78.8	22nd	23rd	14th	5th
Hungary	7th	77.5	4th	5th	23rd	3rd
Czech Republic	8th	77.3	8th	4th	6th	11th
Slovak Republic	9th	76.5	15th	1st	2nd	26th
Israel	10th	76.4	11th	29th	10th	10th
Turkey	11th	74.8	21st	7th	22nd	6th
Sweden	12th	73.2	6th	18th	9th	12th
Australia	13th	72.5	32nd	15th	4th	33rd
Netherlands	14th	68.3	23rd	30th	21st	4th
Austria	15th	67.9	19th	25th	16th	15th
Germany	16th	66.8	31st	35th	12th	8th
Canada	17th	66.7	26th	31st	25th	19th
United States	18th	66.5	20th	17th	28th	35th
Norway	19th	66.2	13th	28th	15th	14th
Finland	20th	65.2	7th	27th	19th	22nd
Costa Rica	21st	65.2	35th	32nd	11th	28th
Slovenia	22nd	64.9	9th	12th	24th	20th
Mexico	23rd	64.9	27th	19th	3rd	36th
Korea	24th	63.0	25th	38th	32nd	30th

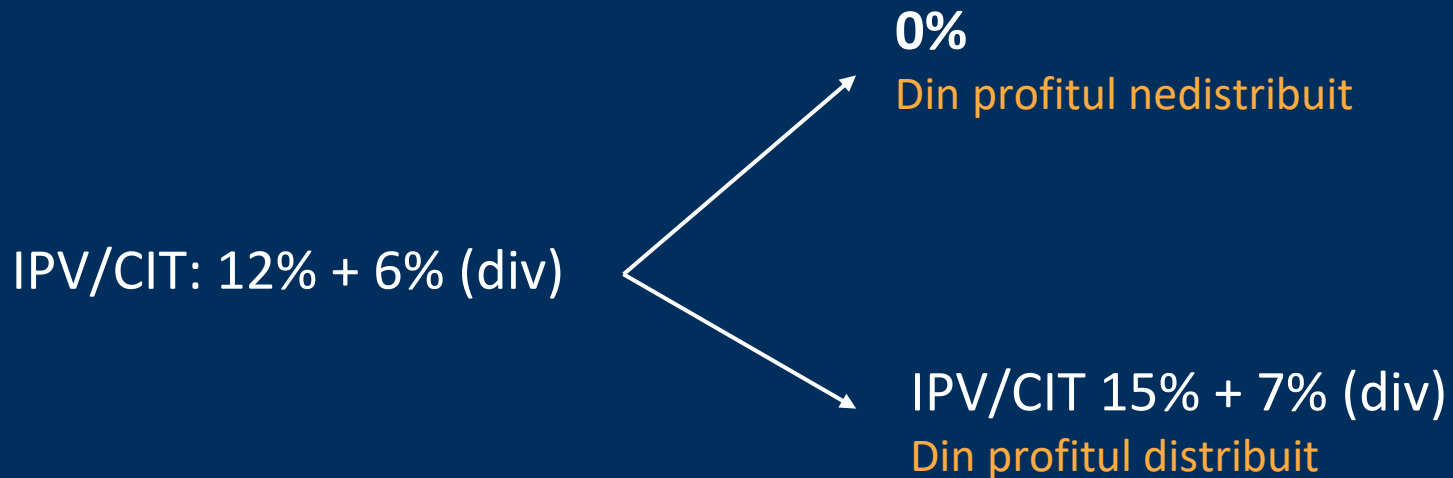
Principii

- **Simplitate** și număr **minim de impozite și taxe**
- Sistem **optimizat** pentru **creștere economică**
- **Fără** cote și scutiri **regresive**
- **Mutarea poverii de pe costuri** spre profitul distribuit
- **Reducerea ajutoarelor** de stat **incompatibile** cu UE

Schimbările principale încep cu politica fiscală pentru anul 2027
Dar reforma capitală urmează prin Noul Cod Fiscal pentru 2028/2029

1. Context
2. Viziune
3. Măsuri

Impozitare companii – regim general, după modelul Estonian

Impozitarea altor regimuri – convergență treptată

Regim	Cote	Nr. contribuabili
General	12+6%	40 612
IMM non-TVA	4+6%	35 355
Întreprindere individuală	12% +CNAS+CNAM	21 856
Patenta	20-200 lei +CNAS+CNAM	17 264
Gospodărie Țărănească	7% +CNAS+CNAM	12 574
Activitate independentă	1% +CNAS+CNAM	6 313
Activități profesionale	12% +CNAS+CNAM	3 959
IT	7+6%	2 887
Freelance	15% (incl. 8p.p. CNAS)	1 473
ZEL	0/6/9/12+6%	581
Achiziții fito/horti	6% +CNAS+CNAM	485
...	...	...

Regim	Cote
General	0% (nedistribuit) 15% (distribuit) + 7% dividende
Freelance	15% - Venitul de până la 1 mln. lei 30% - Venitul de peste 1 mln. lei

Măsuri tranzitorii	regimurile speciale continuă până la expirare, dar se vor limita noile înregistrări în regimurile individuale care nu au o dată de expirare

Freelanceri – activități nelimitate

- Număr **limitat de activități**
- **Limitări stricte pentru întreprinderi**

- **Orice activitate eligibilă**
- **Limitări rezonabile** pentru angajatori (i.e. până la 3% din fondul de salarizare)

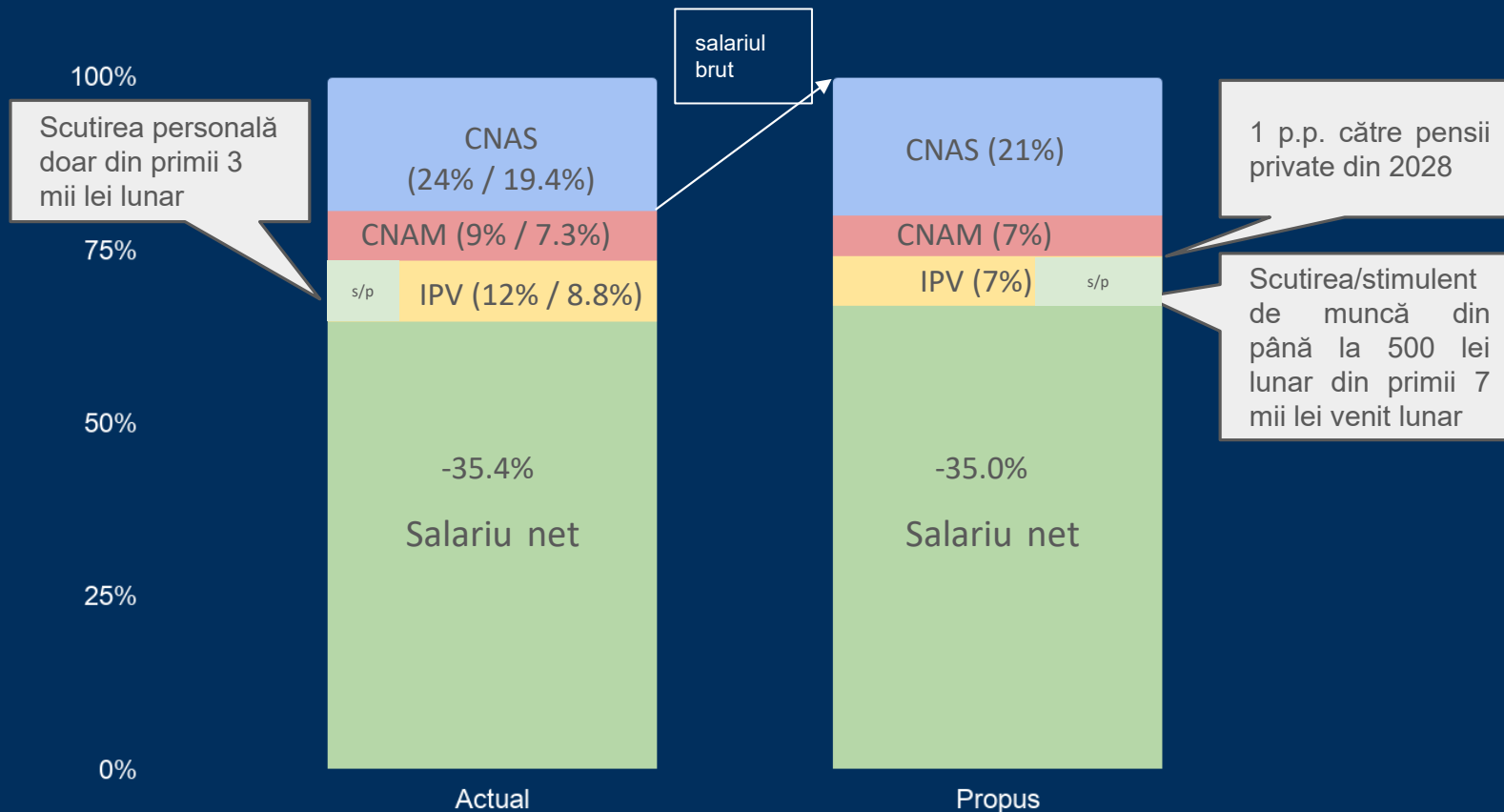
Venitul persoanelor fizice

- Munca se taxează cu **3 impozite** și contribuții: CNAS, CNAM și IPV
- **Povara totală este 35.4%** (din perspectiva angajatorului) sau >55% din perspectiva angajatului; concediile plătite fac aceste rate și mai mari
- **Scutirea personală este anevoioasă** și nu se resimte; aceasta e **abuzată** prin munca subdeclarată (până la 3 mii lei)

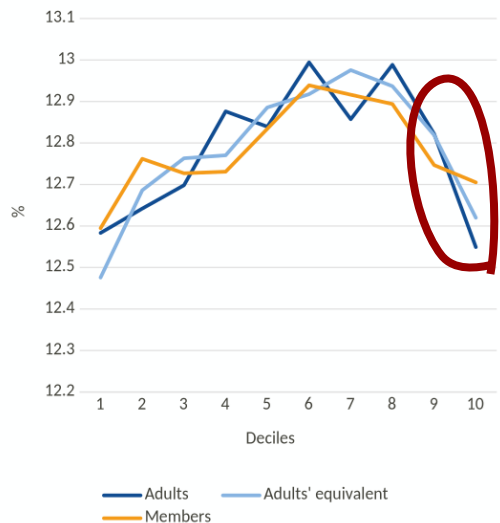
- Impozitul pe venit al persoanelor fizice scade de la **12% la 7%**, pentru veniturile ce nu depășesc **1 mln** anual, 15% peste 1 mln
- Povara actualizată din salarii se reduce, ne semnificativ, până la 35%
- Scutirea personală se majorează și se ajustează în **plată lunară** directă de până la 500 lei pe lună (+plăți per copil)

Reducerea poverii pe salarii, ajustarea bazei

TVA este regresiv inclusiv cu cotele reduse, iar beneficiile maxime merg către cei care au cea mai mică nevoie de ele

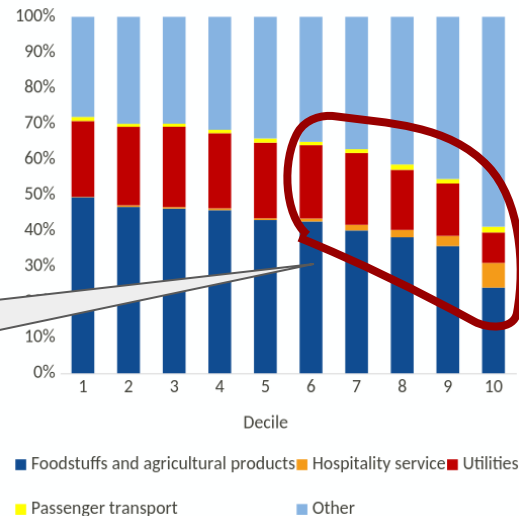
Baseline effective VAT rate by deciles and equivalence approach taken

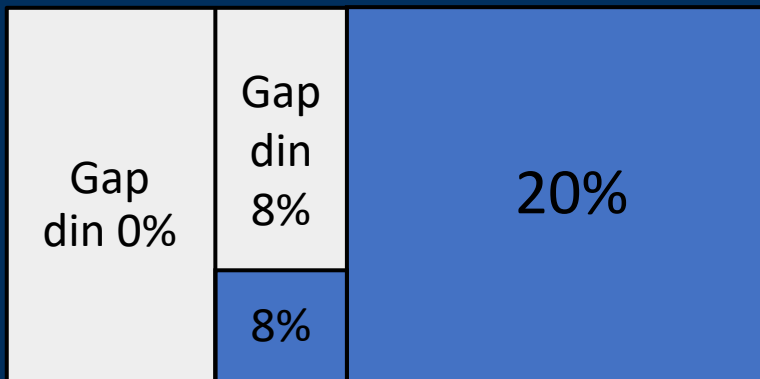
Povara efectivă scade pentru cei cu venituri mai mari (decilele 9-10).

De unele scutiri beneficiază în special ales cei cu veniturile cele mai mari.

Structure of market-based household expenditure by deciles and products

Reducerile de TVA aduc o gaură de >20 mlrd

Pentru a rezolva regresivitatea, majoritatea țărilor recurg la cote reduse sau zero:

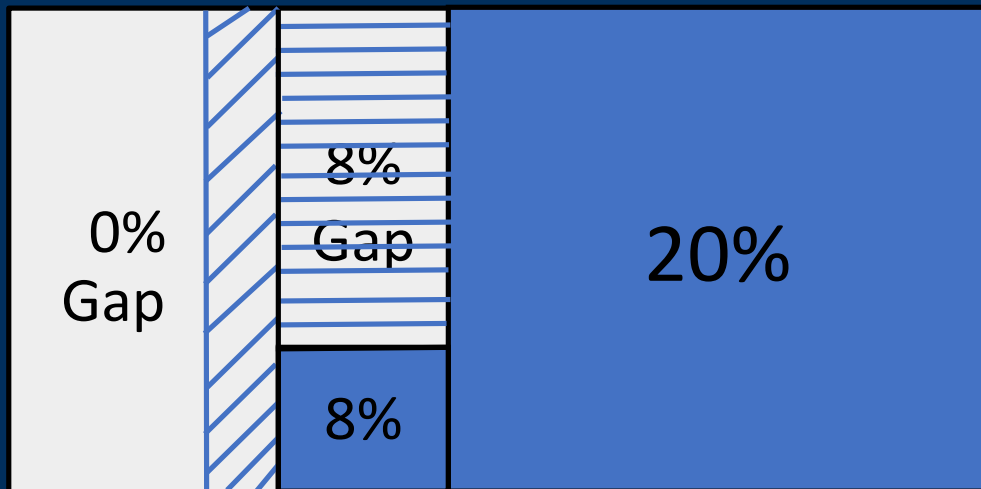
- **Crescând decalajul** de politici
- **Pierzând venituri** substanțiale
- Având **impact redus** pe redistribuirea veniturilor

2024	lei, mlrd.	% din suma totală	% din PIB
Gap TVA total	28.9	46.4%	8.9%
Policy Gap	21.1	33.8%	6.5%
Compliance Gap	7.9	12.6%	2.4%

Abordarea modernă: **transferurile**

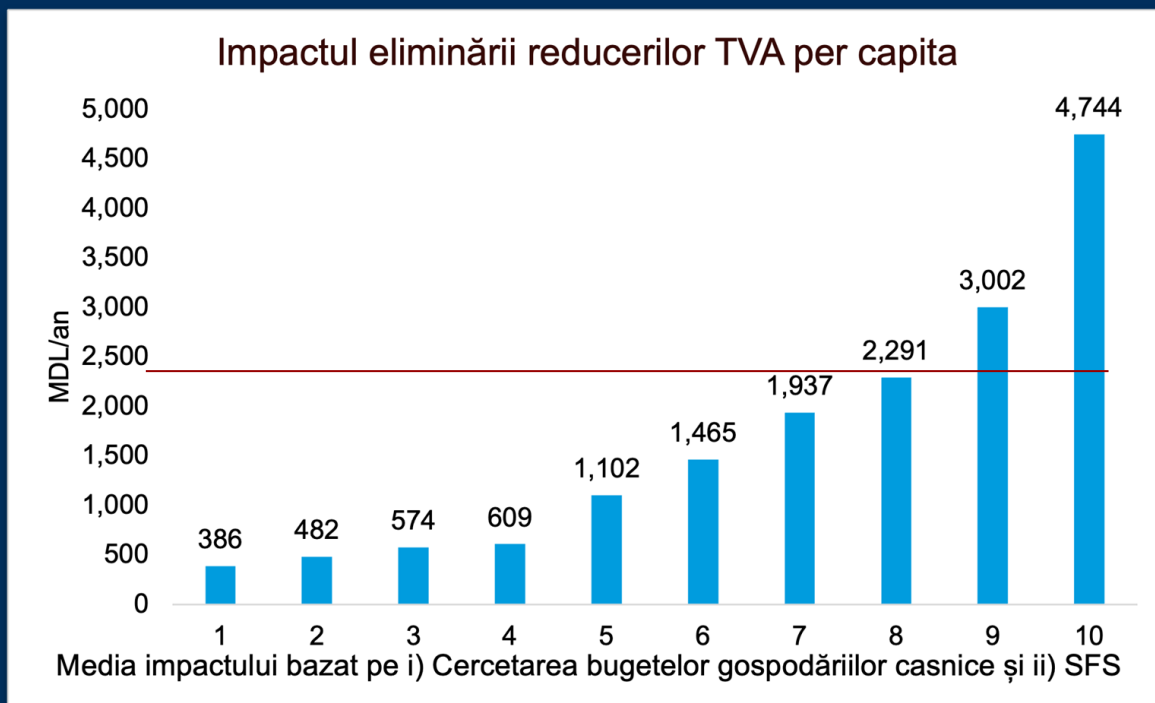
- Abordarea regresivității TVA-ului prin partea de **cheltuieli**, în loc de baza impozabilă.
- **Soluția superioară** - concentrarea asupra politicii fiscale per ansamblu (nu doar incidența TVA-ului). Pierderea veniturilor **reduce abilitatea** de redistribuire a cheltuielilor publice.
- Adoptate **majoritar** în țări cu TVA-uri mai noi. Puține țări au adoptat cel mai pur model. Cel mai comun sistem, unul hibrid, uneori completat de **intervenții pe alte taxe**.

Acest gap poate fi acoperit parțial, aducând **beneficii majore**

- Restituire TVA din cont pentru PJ - **lunar, integral și automat.**
- **Reducerea riscului de evaziune** prin reclassificarea mărfurilor și serviciilor
- Măsuri compensatorii suficiente pentru populație, cu **stimulente pentru muncă legală.**

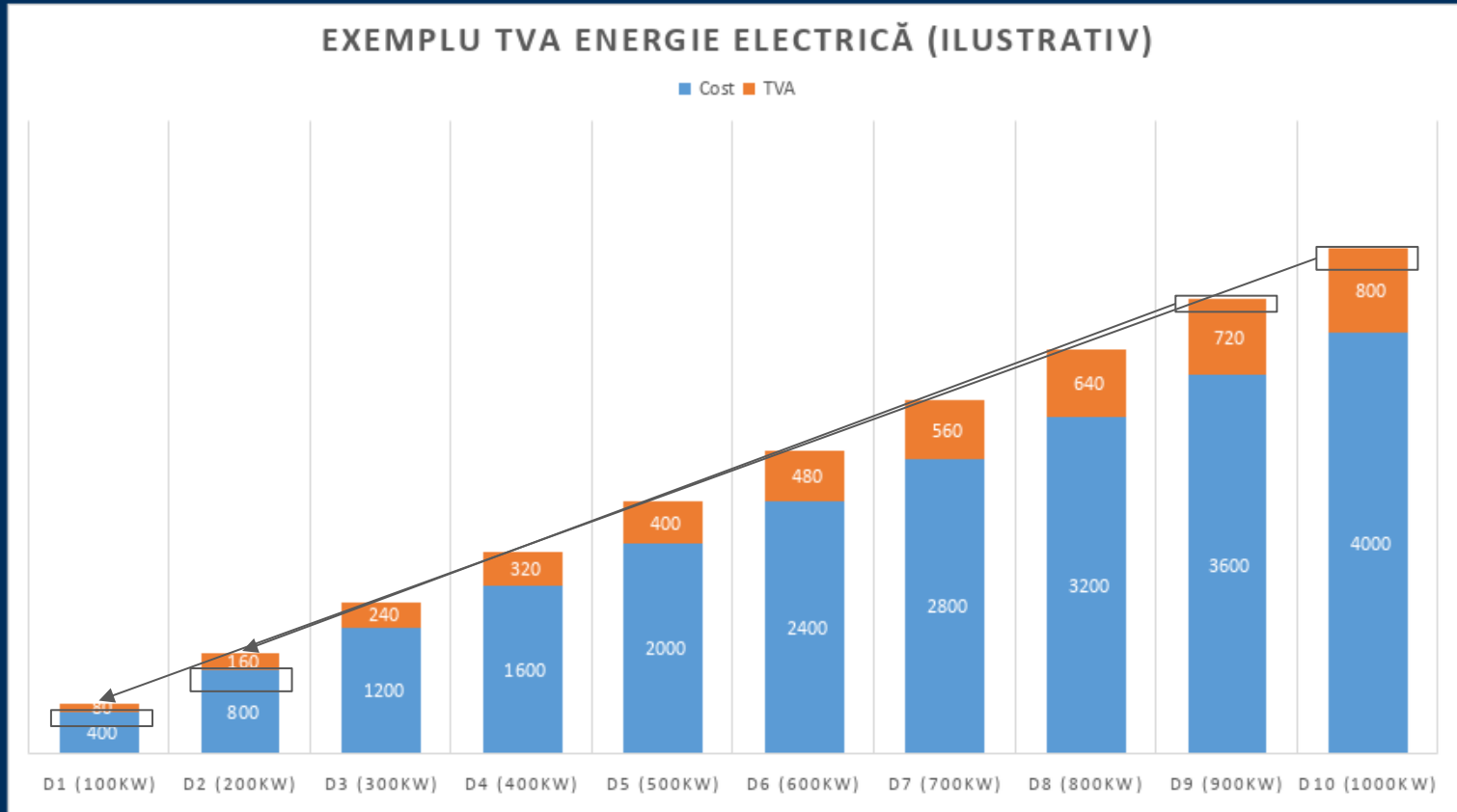
De la scutiri pe consum la stimulente venit

O plată lunară adițională de 200 lei ar compensa impactul uniformizării TVA-ului pentru cel puțin 80% din populație, crescându-le venitul real disponibil

Propunere de a i) converti scutirile de 300 lei în stimulente plătite direct persoanelor angajate și majorarea acestora până 500 lei; ii) convertirea scutirii de 100 lei per copil în transferuri de cel puțin 200 lei per copil

Exemplu ilustrativ: TVA pe energie poate facilita reducerea inechităților

Accize - accelerarea convergenței cu UE

- Calendar actualizat și **predictibil** pentru mediul de **afaceri** (3 ani)
- Accelerarea convergenței cu cotele minime UE
- Accizele în **agricultură** restituite permanent și **la timp**
- **Reducerea** accizelor pentru mașini în urma introducerii TVA
- **Introducerea** a noi accize pentru produse **vicioase**

Alte impozite

- Impozite **locale** cu **riscuri** pentru cetățeni și business
 - **Impozit avere** (200 mii EUR, 120m², cota 0,8%)
 - **Taxe minore** multiple
 - **Taxe vamale** pe inputuri
-
- **Plafonarea** unor impozite **locale** (imobiliare și pe rulaj)
 - **Avere** – 1%, doar pentru valoare de depășire a pragului și majorarea acestuia la 500 mii EUR
 - **Eliminare unor taxe minore**
 - **Eliminare** mai multe **taxe vamale** pe inputuri și investiții

Unele taxe pot fi eliminate, altele trebuie plafonate

(5) Sistemul impozitelor și taxelor **de stat** include:

- a) impozitul pe venit;
- b) taxa pe valoarea adăugată;
- c) accizele;
- d) impozitul privat - 2,3 mln lei
- e) taxa vamală;
- f) taxele rutiere;
- g) impozitul pe avere;
- h) impozitul unic de la rezidenții parcurilor IT;
- i) impozitul unic de la antreprenorii independenți.

Anularea defalcărilor în mărime de 0,5 la sută din volumul investițiilor în capitalul fix - 39 mln lei

(6) Sistemul impozitelor și taxelor **locale** include:

- a) impozitul pe bunurile imobiliare - 571,8 mln lei;
- a1) impozitul privat - 4,4 mln lei
- b) taxele pentru resursele naturale;
- c) taxa pentru amenajarea teritoriului - 79,8 mln lei
- d) taxa de organizare a licitațiilor și loteriilor;
- e) taxa de plasare (amplasare) a publicității (reclamei);
- f) taxa de aplicare a simbolicii locale - 4,9 mln lei;
- g) taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii;
- h) taxa de piață;
- i) taxa pentru cazare 43,4 mln lei;
- j) taxa balneară - 3,6 mln lei;
- k) taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători;
- l) taxa pentru parcare;
- p) taxa pentru parcaj;
- r) taxa pentru salubritate - 96,8 mln lei;
- s) taxa pentru dispozitivele publicitare.

Unele impozite și taxe pot fi anulate și compensate prin altele

Altele merită plafonate pentru a asigura predictibilitatea investițiilor și a limita riscul de abuzuri (e.g. imobiliar, cazare etc.)

Principalele măsuri - rezumat

- **Cota zero** pentru orice profit nedistribuit
- **Reducerea poverii pe salarii** și $IPV < 1$ mln, stimularea muncii legale
- **Restituirea TVA regulat, integral și automat** către toți agenții economici
- **Restituirea accizei** în agricultură până la cota minimă UE
- **Reducerea poverii administrative** (reducerea numărului de taxe, scutiri administrate de angajator, simplificarea beneficiilor către angajați)
- **Plafonarea impozitelor locale** care comportă riscuri
- **Uniformizarea cotelor TVA**, reducerea excepțiilor la impozitul pe venit
- Extinderea regimului de **freelanceri către orice activitate**

Planuri 2026-2028

